

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อน รุนแรง และสร้างความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมากจนไม่สามารถเปรียบเทียบได้กับอาชญากรรมที่ผ่านมาในอดีต นอกจากนั้นตัวของผู้กระทำความผิดเอง ก็พัฒนาการก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น จนบางครั้งมาตรการดำเนินคดีในลักษณะธรรมดาไม่สามารถดำเนินการนำเอาผู้กระทำความผิดดังกล่าวมาลงโทษได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเงินได้จำนวนมหาศาลที่เป็นผลตอบแทนของการประกอบอาชญากรรมในปัจจุบัน เช่น อาชญากรรมยาเสพติด หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจนำมาสร้างเครือข่ายของธุรกิจอาชญากรรมให้เข้มแข็งขึ้นนำมาสร้างอิทธิพลกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง รวมถึงออกไปถึงนักการเมือง ดังนั้น เมื่อไม่สามารถดำเนินการเพื่อเอาผิดในทางกฎหมายต่อตัวผู้กระทำความผิดได้ การริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเพื่อทำลายต้นทุนที่จะหวนกลับไปกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33 และ 34 รวมทั้งพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญาจึงไม่สามารถกระทำได้เช่นกัน นอกจากนี้ เงินได้จากธุรกิจอาชญากรรมเหล่านี้ยังได้มีการนำไปปกปิด เปลี่ยนสภาพในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นำไปลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์นำไปจัดตั้งบริษัทขึ้นมาบังหน้า นำไปลงทุนในธุรกิจที่มีเงินสดหมุนเวียนมาก ได้แก่ ภัตตาคาร โรงแรม หรือธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งยิ่งจะทำให้การริบทรัพย์สินตามมาตรการธรรมดาไม่สามารถบรรลุผลได้ ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายเพื่อดำเนินการต่อทรัพย์สินที่มีการนำไปปกปิด เปลี่ยนสภาพหรือที่เรียกว่า เป็นการฟอกเงิน จึงเกิดขึ้นโดยมุ่งที่จะบังคับใช้กฎหมายต่อเงินได้ของผู้กระทำความผิดในอันที่จะทำให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

สำหรับรูปแบบและวิธีการของการฟอกเงินนั้น มีอยู่หลากหลายวิธีการ เช่น การนำเอาเงินสดติดตัวออกไปนอกประเทศ, การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศโดยใช้นามแฝงหรือชื่อปลอมเพื่อไม่ให้สามารถสืบสาวหาเจ้าของเงินที่แท้จริงได้, การส่งเงินสด หรือ โอนเงินออกนอกประเทศ, การจัดตั้งบริษัท หรือ กิจการขึ้นมาบังหน้า, การทำธุรกิจที่มีเงินสดผ่านเข้าออกเป็นจำนวนมาก เช่น ภัตตาคาร, โรงแรม หรือ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น ส่วนแหล่งที่มาของการฟอกเงินก็มาจากแหล่งต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเช่นกัน ตัวอย่าง จากวงการเมือง, เงินได้จากการฉ้อโกงประชาชน เงินจากวงการพนัน, เงินจากการค้ายาเสพติด, เงินจากกลุ่มเศรษฐกิจผิดกฎหมาย รวมไปถึงเงินนอกระบบอื่น ๆ

ส่วนสถานที่ฟอกเงินนั้นมิได้อยู่กระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีปัจจัยเกื้อหนุน เช่น ธนาคารประเทศสวิตเซอร์แลนด์, สถาบันการเงินในหมู่เกาะแคริเบียน, ประเทศเล็ก ๆ ในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักแน่นอน ประเทศในแปซิฟิกตอนใต้, บ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย, ตลาดหุ้น, ธุรกิจการค้าขายที่ดิน ธุรกิจสังหาริมทรัพย์มีค่า เช่น อัญมณีต่าง ๆ, ธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตรา หรือ การฟอกเงินโดยให้ผู้อื่นถือทรัพย์สิน และรับเงินแทน

เนื่องจากการฟอกเงิน เป็นพฤติกรรมผิดกฎหมายที่นานาประเทศมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ต้องดำเนินการปราบปรามเพื่อเป็นการทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร หรือ องค์กรอาชญากรรม ดังนั้น จึงเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศขึ้น โดยมี 3 ระดับ คือ ข้อตกลง 2 ฝ่าย (Bilateral Agreement) ข้อตกลงหลายฝ่าย (Multilateral Agreement) และ ความร่วมมือในระดับภูมิภาค (Regional Co-operation) และข้อตกลงระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วย EC Council Directive, Council of Europe Convention, Vienna Convention 1988, Basel Statement of Principal นอกจากนี้ ยังได้มีการตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องฟอกเงินโดยเฉพาะมีชื่อว่า Financial Action Task Force หรือ เรียกชื่อย่อว่า FATF พร้อมกับข้อเสนอ 40 ข้อ เพื่อเป็นแนวทางต่อต้านการใช้ระบบธนาคารเพื่อการฟอกเงิน

ด้วยเหตุผลที่ว่า สถาบันการเงินถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน โดยผู้กระทำความผิด ดังนั้น สถาบันการเงินจึงมีบทบาทสำคัญในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้

เนื่องจากสถาบันการเงินมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของสังคม ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาและแบ่งวิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจ ออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจที่ใช้ของหรือ บริการแลกเปลี่ยน (barter economy) ระยะเวลาสอง ระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (money economy) และระยะเวลาสาม เศรษฐกิจที่ใช้เครดิตเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (credit economy) ซึ่งบทบาทของสถาบันการเงินจะมีบทบาทมากในระบบเศรษฐกิจ ระยะเวลาสองและระยะเวลาสาม

ในร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิด และเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน พ.ศ. ... ได้ให้นิยามความหมายของ "สถาบันการเงิน" ไว้ว่า หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทจัดการกองทุนรวม บริษัทเงินทุน อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย สหกรณ์ออมทรัพย์ และนิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

โดยตระหนักถึงภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินต่อกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน นานาประเทศได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้น เพื่อกำหนดภาระหน้าที่ให้สถาบันการเงินปฏิบัติ เช่น The Bank Secrecy Act 1970 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้สถาบันการเงินรู้จักลูกค้าของตน (Know Your Customer) กำหนดให้สถาบันการเงิน จัดทำและเก็บรักษาบันทึกข้อมูลไว้เป็นเวลาไม่เกินกว่า 5 ปี รวมทั้งรายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่ากฎหมายกำหนด และธุรกรรมที่น่าสงสัย ส่วนของประเทศออสเตรเลีย มีกฎหมาย 4 ฉบับ คือ Customs Act 1901, Proceeds of Crime Act 1987, Cash Transaction Reports Act

1988 และ Telecommunication (Interception) Amendment Act 1987 สำหรับประเทศอังกฤษ มีกฎหมายที่กำหนดภาระหน้าที่ให้แก่สถาบันการเงินต้องปฏิบัติคือ Money Laundering Regulation 1993 และ Drug Trafficking Offenses Act 1969

เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายปราบปรามการฟอกเงินที่นานาประเทศใช้บังคับรวมไปถึง Money Laundering, Model Law ของ UNDCP 1995 และข้อเสนอ 40 ประเทศของ FATF ตลอดจนข้อกำหนดของบาเซล รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิดเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของประเทศไทย พ.ศ..... ล้วนได้กำหนดถึงภาระหน้าที่ที่สถาบันการเงินจะต้องปฏิบัติทั้งสิ้น ดังนั้น จึงได้มีการศึกษาถึงผลกระทบทั้งของต่างประเทศที่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน และจากการสัมภาษณ์ผู้แทนของสถาบันการเงิน ในหัวข้อ "กฎหมายสกัดการฟอกเงินในมุมมองของสถาบันการเงิน" ซึ่งจัดขึ้นที่ห้องประชุมคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 29 มิถุนายน 2537 ได้ผลสรุปออกมาในลักษณะที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่ไม่ควรบัญญัติภาระหน้าที่แก่สถาบันการเงินมากเกินไปกว่างานประจำ ซึ่งมีไม่ใช่น้อยอยู่แล้ว

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน ในส่วนของตัวบทกฎหมายที่กำหนดให้สถาบันการเงินต้องกระทำแล้ว แต่ละประเทศต่างตระหนักถึงภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินสัมฤทธิ์ผล โดยประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมาย The Cash Transaction Report Act 1988 ต่อมา ได้เปลี่ยนชื่อกฎหมายเป็น The Financial Transaction Report Act 1988 ส่วนประเทศอังกฤษ ได้บัญญัติกฎหมาย The Drug Trafficking Offenses Act 1986 และ Money Laundering Regulation 1993 สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินไว้ใน The Bank Secrecy Act 1970 ซึ่งภาระหน้าที่หลักของสถาบันการเงิน ก็คือ การรู้จักลูกค้าของตน (Know Your Customers), การรายงานซึ่งอาจจะแตกต่างกัน เช่น ประเทศ

อังกฤษ รายงานเฉพาะธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา และ ออสเตรเลีย ต้องรายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดและธุรกรรมที่น่าสงสัย และการเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเก็บไว้ 5 ปี เฉพาะ FTR Act ของประเทศออสเตรเลีย กำหนดการเก็บรักษาบันทึกข้อมูล เป็นเวลา 7 ปี

ตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการปกปิดหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พ.ศ..... ได้กำหนดภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินไว้ในหมวด 2 "หน้าที่ของสถาบันการเงินและผู้เกี่ยวข้อง" มาตรา 9, 10, 11, 12 และ 16 ส่วนหมวด 3 ซึ่งเป็นเรื่อง"วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงาน" มีมาตรา 17, 18, 19 และ 20 สำหรับความผิดและบทลงโทษ มีบัญญัติไว้ใน มาตรา 28 ซึ่งกฎหมายหลักในการกำหนดภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน ตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็คือ Money Laundering, Model Law ของ UNDCP 1995, ข้อเสนอแนะ 40 ประการ ของ FATF และ The Basel Statement of Principles ส่วนกฎหมายภายในของต่างประเทศ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ได้รับอิทธิพลมาจาก The Bank Secrecy Act 1970 และ Financial Transaction Report Act 1988 ของประเทศออสเตรเลีย

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากสถาบันการเงินมีบทบาทและภาระหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทั้งในส่วนของหน้าที่โดยทั่วไปและวิธีปฏิบัติในการรายงาน อันมีส่วนช่วยต่อการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของทั้งต่างประเทศและประเทศไทย เพราะข้อมูลส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางการเงิน จะมาจากสถาบันทางการเงิน แม้จะไม่ใช้ทั้งหมดก็ตาม เพราะมีการฟอกเงิน บางรูปแบบเช่นกันที่ไม่ผ่านสถาบันทางการเงิน ดังนั้น ภาระหน้าที่ของสถาบันทางการเงินจึงสามารถแยกออกได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. ภาระหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติให้สถาบันทางการเงินต้องดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่ากฎหมายกำหนด และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งมีมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 กำหนด ภาระหน้าที่ให้สถาบันการเงินต้องกระทำ ซึ่งแยกกรณีออกได้ ดังนี้

1.1 กรณีจัดให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ทุกครั้ง ก่อนทำธุรกรรมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 9 ให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตน และที่อยู่ทุกครั้งก่อนทำธุรกรรมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่ลูกค้าได้มีการแสดงตนไว้แล้ว

การแสดงตนตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้ดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลธรรมดา ให้แสดงเอกสารแสดงตนที่ออกโดยทางราชการ
- (2) นิติบุคคล ให้แสดงสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ที่ออกโดยทางราชการ พร้อมทั้งหนังสือมอบอำนาจให้ทำธุรกรรมแทน และเอกสารแสดงตนของผู้รับมอบอำนาจโดยทางราชการ

1.2 กรณีให้สถาบันการเงิน จัดให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน

มาตรา 10 ให้สถาบันการเงิน จัดให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมก่อนทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเท่าที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน

หากลูกค้าปฏิเสธการทำบันทึกตามความในวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการเงินจัดทำบันทึกเองแล้วดำเนินการทำธุรกรรมต่อไปได้ แล้วแจ้งให้สำนักงานทราบทันที

บันทึกตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวง

1.3 กรณีให้สถาบันการเงินเก็บรักษาหลักฐานการแสดงตนและที่อยู่
ของลูกค้าตามมาตรา 9 และบันทึกข้อเท็จจริงตามมาตรา 10 เป็นระยะเวลา 5 ปี

มาตรา 11 ให้สถาบันการเงินเก็บรักษาหลักฐานการแสดงตน และที่อยู่
ของลูกค้าตามมาตรา 9 และบันทึกข้อเท็จจริงตามมาตรา 10 เป็นระยะเวลา 5 ปี
นับแต่ปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่ได้ทำธุรกรรมนั้น เว้นแต่จะ
ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ปฏิบัติอย่างอื่นตามระยะเวลาที่
พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

1.4 กรณีให้สถาบันการเงิน รายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า
ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือธุรกรรมมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำ
ความผิดมูลฐาน

มาตรา 12 ให้สถาบันการเงิน รายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า
ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการทำความ
ผิดมูลฐาน

ในกรณีที่ธุรกรรมใดได้กระทำไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่าเกี่ยวข้อง
เป็นธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมนั้นเช่นเดียวกัน

สถาบันการเงิน จะต้องรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่อาจยืนยันหรือ
ยกเลิกเหตุอันควรสงสัยนั้น

การกำหนดภาระหน้าที่ ให้สถาบันทางการเงินต้องปฏิบัติตาม มาตรา 9
มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 นั้น เห็นได้ว่าเป็นการเพิ่มภาระจากงาน
ประจำของสถาบันการเงินขึ้นอีกส่วนหนึ่ง และถ้าสถาบันการเงินฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ

ตามมาตราดังกล่าว มาตรา 28 ของร่างพระราชบัญญัติเดียวกันได้กำหนดว่า ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน 300,000 บาท ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภาระหน้าที่ตามที่ บัญญัติไว้ตามมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 เป็นภาระหน้าที่ ที่พนักงานของสถาบันการเงิน จะต้องมีความเข้าใจในรายละเอียด วิธีปฏิบัติ ไม่ใช่ เป็นการทำงานในลักษณะของการกรอกข้อมูลแล้วส่งต่อ ซึ่งปัจจุบันแนวปฏิบัติของ สถาบันการเงินแต่ละแห่งยังอาจแตกต่างกันอยู่บ้าง เช่น ในเวลาเบิกเงินบางสถาบัน การเงินที่เข้มงวด ก็ขอบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อถ่ายเอกสารและเก็บเป็นข้อมูล แต่บางสถาบันการเงินที่ไม่เข้มงวดนักก็อาจจะไม่ต้องการบัตรประจำตัวประชาชน ดังกล่าว และนอกจากนี้สถานที่ตั้งและระยะทางในการคมนาคมก็ถือว่าเป็นข้อจำกัด ในการรับทราบข้อมูล หรือรายงานข้อมูลอย่างทันท่วงทีของสถาบันการเงินด้วย ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนะในประเด็นนี้ คือ

ก) ก่อนที่จะมีการประกาศใช้บังคับกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงการคลังควรที่จะจัดส่งร่างพระราชบัญญัติที่จะนำเข้าสู่สภา ให้สถาบัน การเงินได้รับทราบและรับฟังปัญหาในทางปฏิบัติจากสถาบันการเงิน เพื่อเป็นข้อมูล ในการร่างกฎกระทรวง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์รายละเอียดในทางปฏิบัติ ผลดีที่จะได้รับ คือเป็นเสมือนหนึ่งการเตือนสถาบันการเงินให้ทราบว่ากฎหมายปราบปราม การฟอกเงินจะถูกนำมาใช้ในประเทศไทย นอกจากนั้นยังรับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่ สะท้อนกลับมาจากสถาบันการเงินด้วย

ข) ก่อนมีการประกาศใช้บังคับกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงการคลังในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายปราบปราม การฟอกเงิน ควรที่จะจัดทำเอกสารที่มีลักษณะเป็นคู่มือในทางปฏิบัติให้แก่สถาบัน การเงินทั่วประเทศในลักษณะของ Compliance Regulation ซึ่งได้มีการจัดทำกันขึ้น มาแล้ว ในส่วนของบริษัทเงินทุน และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Compliance Regulation จะมีลักษณะเป็นคู่มือในทางปฏิบัติมีการตรวจสอบได้ แต่ถ้าฝ่าฝืนก็ไม่ถูก ลงโทษเหมือนกับกฎหมาย มาตรการนี้จะทำให้สถาบันการเงินมีแนวทางปฏิบัติ เดียวกันต่อกฎหมายปราบปรามการฟอกเงินที่จะใช้บังคับ ซึ่งหลายประเทศที่มี กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินใช้บังคับก็ได้มีการจัดทำคู่มือให้แก่สถาบันการเงิน

เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น "คู่มือธนาคาร" ที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาวิธีการต่อต้านการฟอกเงินมาตั้งแต่ ค.ศ.1986 และได้มีการออกกฎหมายมาควบคุมการฟอกเงิน และให้ความสำคัญต่อธนาคารเป็นอย่างมากในการต่อต้านการฟอกเงิน ดังจะเห็นได้ว่า สำนักงานกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ของธนาคารชาติสหรัฐ ได้ออกคู่มือให้แก่ธนาคารทั้งหลาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการต่อต้านการฟอกเงิน เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1991 ทำให้แนวทางปฏิบัติของสถาบันการเงินเป็นไปในทิศทางเดียวกันและก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลต่อการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินมากขึ้น

2. ในเรื่องของความผิดและบทกำหนดโทษ ในกรณีที่สถาบันการเงินฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 28 ได้บัญญัติว่า

มาตรา 28 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ได้ปฏิบัติตาม มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตามภาระหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 เป็นกรณีที่จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของพนักงานสถาบันการเงินด้วย ดังนั้น ระดับของการฝ่าฝืนตามมาตรา 28 จึงอาจจะมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น มาจากความเข้าใจผิดมิได้ตั้งใจ ประมาท หรือ จงใจที่จะฝ่าฝืน ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะในส่วนขอโทษที่จะใช้กับสถาบันการเงิน ดังนี้

ให้ระวางอัตราโทษของมาตรา 28 เป็นสามระดับโดยแยกออกเป็นวรรคต่าง ๆ คือวรรคแรก วรรคสองและวรรคสาม ในวรรคแรกถ้าการฝ่าฝืนเกิดจากความเข้าใจผิด ไม่จงใจ หรือประมาทเลินเล่อ อัตราโทษควรกำหนดให้น้อยคือโทษปรับไม่ควรมีค่าปรับสูง สำหรับวรรคสองเป็นเรื่องฝ่าฝืนโดยจงใจ หรือมีเจตนาที่จะช่วยให้มีการฟอกเงินเกิดขึ้น ควรได้รับโทษในส่วนของการฟอกเงินโดยตรง ส่วนวรรคสาม ถ้าการฟอกเงินเกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินอัตราโทษ

ในส่วนของค่าปรับจะสูงสุด มีการลงโทษผู้บริหารและเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย